

Bruselj, 3. julij 2026
(OR. en)

11121/26

ECOFIN 911
UEM 315
SOC 440
EMPL 242
COMPET 855
ENV 831
EDUC 297
ENER 453
JAI 891
GENDER 128
JEUN 171
SAN 529
ECB
EIB

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	PRIPOROČILO SVETA o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Španije

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta ter dokončno oblikoval Ekonomsko-finančni odbor, temelji pa na predlogu Komisije COM(2026) 209 final.

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Španije

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97¹ in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30. april 2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) 2024/1263 določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, katerega namen je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za države in nadzor nad njihovim izvajanjem.
- (2) Komisija je 25. novembra 2025 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2026, v katerem Španije ni opredelila kot ene od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, priporočilo za priporočilo Sveta o človeškem kapitalu v Evropski uniji ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2026, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja² sprejel 21. aprila 2026, skupno poročilo o zaposlovanju in priporočilo o človeškem kapitalu pa 9. marca 2026.

² UL C, C/2026/2434, 28. april 2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost Unije. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: inovacije, razogljičenje in konkurenčnost ter varnost. Kompas za konkurenčnost je od objave podlaga za delo v okviru evropskega semestra, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji EU, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.
- (4) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2026 nadalje razvija skupaj z zaključno fazo izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost³. Načrti za okrevanje in odpornost so bili skupaj s financiranjem kohezijske politike bistveni za uresničevanje prednostnih nalog politike v okviru evropskega semestra, saj so morali učinkovito obravnavati vse ali pomemben del izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v nedavnih ciklih, programi, ki se financirajo iz evropske kohezijske politike, pa so morali upoštevati specifična priporočila za države. Ker se Mehanizem za okrevanje in odpornost bliža koncu svoje življenjske dobe, je še vedno bistveno, da se ohranijo in nadgradijo reforme in naložbe, ki se izvajajo z njegovo podporo, zlasti tiste, ki prispevajo k obravnavi izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države.
- (5) Komisija je 3. junija 2026 objavila poročilo o državi za Španijo za leto 2026. V njem je ocenila napredek Španije pri izvajanju specifičnih priporočil za državo za leto 2025 ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Španiji. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Španija. V njem je bil tudi ocenjen napredek Španije pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

³ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18. februar 2021, str. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Svet je 21. januarja 2025 na podlagi ocene in priporočila Komisije sprejel priporočilo, v katerem je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Španije⁴. Načrt zajema obdobje 2025–2028 in predstavlja fiskalno prilagoditev skozi sedem let. Svet je priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov: 3,7 % v letu 2025, 3,5 % v letu 2026, 3,2 % v letu 2027 in 3,0 % v letu 2028, ki ustrezajo najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na izhodiščno leto 2023, v višini 9,2 % v letu 2025, 13,0 % v letu 2026, 16,6 % v letu 2027 in 20,1 % v letu 2028.
- (7) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je države članice pozvala, naj zaprosijo za usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje obrambnih odhodkov⁵, Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Na prošnjo Španije je Svet 12. junija 2026 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o dovoljenju Španiji za odstopanje od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov⁶. Obdobje, v katerem je aktivirana nacionalna odstopna klavzula (2025–2028), Španiji omogoča, da ponovno prednostno razvrsti javnofinančne odhodke ali poveča javnofinančne prihodke, tako da trajno višji obrambni odhodki srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.

⁴ Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Španije (UL C, C/2025/643, 10. februar 2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/643/oj>).

⁵ Sporočilo Komisije Upoštevanje večjih obrambnih izdatkov v okviru Pakta za stabilnost in rast (Bruselj, C(2025) 2000 final z dne 19. marca 2025).

⁶ Priporočilo Sveta z dne [datum] o dovoljenju Španiji za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule) (UL [UL: vstaviti ustrezne sklice na UL]).

- (8) Španija je 30. aprila 2026 predložila letno poročilo o napredku za leto 2026⁷ v zvezi z upoštevanjem priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, izvajanjem sklopa reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, ter izvajanjem reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku odraža tudi polletno poročanje Španije o napredku pri izvajanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241.
- (9) Realna rast BDP je leta 2025 znašala 2,8 %, inflacija po HICP pa 2,7 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi realni BDP v letu 2026 zrasel za 2,4 %, v letu 2027 pa za 1,9 %, inflacija po HICP pa naj bi znašala 3,0 % v letu 2026 in 2,5 % v letu 2027.
- (10) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat⁸, se je primanjkljaj sektorja država v Španiji zmanjšal s 3,2 % BDP v letu 2024 na 2,4 % BDP v letu 2025. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2025 odraža predvsem močno rast prihodkov in opustitev ukrepov, povezanih z energijo, ter prizadevanja za fiskalno konsolidacijo. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 v letu 2026 predviden primanjkljaj v višini 2,4 % BDP, v letu 2027 pa 2,0 % BDP. Stabilizacija v letu 2026 je predvsem posledica ugodnega gibanja prihodkov, ki izravnava različne sklope ukrepov za omilitev posledic poplav v nekaterih regijah in krize na Bližnjem vzhodu. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2027 odraža predvsem nižje stroške izrednih ukrepov, povezanih s poplavami, in iztek ukrepov, povezanih z energijo.

⁷ Letna poročila o napredku za leto 2026 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en?prefLang=sl.

⁸ Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

- (11) Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnost⁹, ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2025 na splošno nevtralna. V letu 2026 naj bi bila ekspanzivna, in sicer v višini 0,3 % BDP, v letu 2027 pa restriktivna v višini 0,5 % BDP.
- (12) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat¹⁰, se je dolg sektorja država v Španiji zmanjšal s 101,6 % BDP konec leta 2024 na 100,7 % BDP konec leta 2025. Zmanjšanje deleža dolga v letu 2025 odraža predvsem močno nominalno rast BDP in zmanjšanje primanjkljaja. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2026 predvideva, da se bo delež javnega dolga v BDP do konca leta 2026 zmanjšal na 99,6 %, do konca leta 2027 pa še dodatno na 98,9 %. Zmanjšanje v letu 2026 je predvsem posledica nominalne rasti BDP, ki presega stroške odplačevanja dolga. Zmanjšanje deleža dolga v letu 2027 odraža predvsem nominalno rast BDP in zmanjšanje primanjkljaja.
- (13) Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 so skupni obrambni odhodki sektorja država v Španiji v letu 2025 znašali 1,0 % BDP, kar pomeni povečanje za 0,1 odstotne točke BDP v primerjavi z referenčnim letom 2024. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi v letu 2026 znašali 1,2 % BDP, kar pomeni povečanje za 0,3 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2024¹¹.

⁹ Fiskalna naravnost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

¹⁰ Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

¹¹ Natova opredelitev odhodkov za obrambo se razlikuje od opredelitve COFOG. Poleg tega bi lahko prišlo do razlik zaradi časa evidentiranja izdatkov, zlasti kar zadeva vojaško opremo, saj Nato pri poročanju ne upošteva pravil nacionalnih računov za čas evidentiranja.

- (14) Unija se še naprej sooča s tveganji motenj v oskrbi z energijo in povečane nestanovitnosti cen, ki jih še zaostrejejo geopolitične napetosti, ki vplivajo na svetovne trge nafte in plina. Izkušnje iz energetske krize v obdobju 2022–2023 so pokazale, da splošni ukrepi, ki niso ciljno usmerjeni, povzročajo velike fiskalne stroške ter so socialno in gospodarsko neučinkoviti. Od izbruha vojne na Bližnjem vzhodu februarja 2026 je Španija sprejela ukrepe fiskalne politike za ublažitev vpliva visokih cen energije na gospodinjstva in podjetja ⁽¹²⁾. Ti vključujejo neciljna znižanja stopenj DDV za goriva, električno energijo in zemeljski plin ter neciljna znižanja trošarin za električno energijo in goriva. Poleg tega so organi uvedli ciljno usmerjene podporne ukrepe, kot so subvencije za poklicne prevoznike in kmete, neposredna pomoč panogam z zelo veliko porabo električne energije, znižanja omrežnin za električno energijo ter podpora shemam socialnega dodatka za ogrevanje in podzemnemu skladiščenju goriva. Nekateri od teh ukrepov so prenehali veljati 1. junija in pričakuje se, da bo večina preostalih ukrepov prenehala veljati do 30. junija 2026¹³, čeprav naj bi nekateri ostali v veljavi do začetka leta 2027. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi v letu 2026 fiskalni stroški teh ukrepov znašali približno 0,3 % BDP. Če bi vsi ti ukrepi veljali do konca leta 2026, bi po ocenah Komisije njihovi fiskalni stroški v letu 2026 znašali 0,6 % BDP.
- (15) Glede na izračune Komisije so očiščeni odhodki v Španiji v letu 2025 zrasli za 4,8 %, v letih 2024 in 2025 pa kumulativno za 9,3 %. Rast očiščenih odhodkov v letu 2025 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 0,4 % BDP. Če se upoštevata leti 2024 in 2025 skupaj, je tudi kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar pomeni odstopanje v višini 0,1 % BDP v kumulativnem smislu. Vendar je predvideno odstopanje glede na trenutne ocene odhodkov za obrambo v mejah prožnosti nacionalne odstopne klavzule.

¹² To odraža stanje na presečni datum pomladanske napovedi Komisije 2026 (4. maj 2026).

¹³ Po pomladanski napovedi Komisije 2026 sta se znižanje DDV za električno energijo in plin ter znižanje trošarin za električno energijo iztekli.

- (16) Glede na izračune Komisije naj bi očiščeni odhodki v Španiji v letu 2026 zrasli za 5,1 %, v letih 2024, 2025 in 2026 pa kumulativno za 14,9 %. Rast očiščenih odhodkov naj bi bila v letu 2026 nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 0,6 % BDP. Če se upoštevajo leta 2024, 2025 in 2026 skupaj, naj bi bila tudi kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar pomeni odstopanje v višini 0,7 % BDP v kumulativnem smislu. Ob upoštevanju prožnosti za višje obrambne odhodke, ki jo omogoča nacionalna odstopna klavzula, ter če se upoštevajo leta 2024, 2025 in 2026 skupaj, predvideno kumulativno odstopanje očiščenih odhodkov znaša 0,4 % BDP.
- (17) Priporočilo o potrditvi srednjeročnega načrta Španije določa sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, ter časovni razpored za njihovo izvajanje. Komisija ob upoštevanju informacij, ki jih je Španija predložila v svojem letnem poročilu o napredku, ugotavlja, da se zdi, da izvajanje ključnih korakov teh reform in naložb, ki bi jih bilo treba dokončati do 30. aprila 2026, na splošno poteka po načrtu. Davčna reforma se še ocenjuje, reforma davčnih ugodnosti pa bo skupaj z dvema ukrepoma, povezanimi z digitalno preobrazbo izobraževanja, ocenjena ob zadnjem izplačilu v okviru načrta za okrevanje in odpornost. Kar zadeva ukrepe za izboljšanje upravljanja začasne nezmožnosti za delo, je partnerske sporazume z nacionalnim zavodom za socialno varnost podpisala večina regij, medtem ko so sporazume z družbami za vzajemno zavarovanje podpisali le pet regij in dve avtonomni mesti. V zvezi s priznavanjem diplom je bil sprejet in uveden ministrski odlok, ki določa navodila glede postopkov priznavanja diplom in enakovrednosti tujih visokošolskih kvalifikacij. Komisija meni, da je Španija na splošno zadovoljivo izpolnila svoje zaveze¹⁴.

¹⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki, Evropski semester 2026 – pomladanski sveženj (COM(2026) 200 final).

- (18) Povprečni delež davkov na delo v skupnih davčnih prihodkih Španije se je s povprečnih 48,7 % v podobdobju 2015–2019 povečal na 51,8 % v podobdobju 2020–2024, medtem ko je povprečje EU v istem obdobju ostalo nespremenjeno pri 51,4 %. Višji prihodki iz davkov na delo pojasnjujejo 90 % povečanja davčne obremenitve v Španiji v zadnjem desetletju, kar odraža vse večjo odvisnost od obdavčitve dela. Neindeksacija dohodninskih razredov in zvišanje stopenj prispevkov za socialno varnost sta pospešila preusmeritev Španije k obdavčitvi dela. Prihodki od davkov kot delež BDP (19,0 % leta 2024) so ostali pod povprečjem EU (20,3 %). Nasprotno so prihodki od davkov na potrošnjo in okoljskih davkov pod povprečjem EU, tako kot delež BDP kakor tudi kot delež skupnih davčnih prihodkov. Prihodki od okoljskih davkov so v Španiji znašali 1,6 % BDP v primerjavi z 2,1 % v EU. Španija ima največje vrzeli na področju politike glede DDV v EU, kar je posledica ene največjih vrzeli v stopnjah DDV in največje vrzeli pri oprostitvah plačila DDV, ki izhaja iz nacionalne politike. Med kategorijami, za katere se uporabljajo ugodnejše stopnje DDV, izstopajo gostinske in nastanitvene storitve zaradi velikega proračunskega učinka ob zelo omejenem prerazdelitvenem učinku. Bolj omejena uporaba ugodnejših stopenj DDV bi prispevala k poenostavitvi davčnega sistema. Kljub nekaterim nedavnim ocenam (zlasti neodvisne fiskalne institucije AIREF) ni sistematičnega pristopa k ocenjevanju učinkovitosti davčnih izdatkov. Kakovost javnih financ bi bilo mogoče izboljšati z izboljšanim konsolidiranim poročanjem in sistematičnim ocenjevanjem vseh davčnih izdatkov na vseh teritorialnih ravneh.
- (19) Sistematično, smiselno in pravočasno vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov je še vedno bistvenega pomena, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje instrumentov Unije za financiranje, pa tudi v okviru evropskega semestra.

- (20) Pri izvajanju programov kohezijske politike, ki vključuje podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP) in Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), je Španija še vedno pod povprečjem EU, in sicer kar zadeva izbiro projektov in tudi plačila. Pomembno je okrepiti in pospešiti prizadevanja za zagotovitev hitrega izvajanja naložb, hkrati pa čim bolj povečati njihov učinek na terenu. Španija že sprejema ukrepe v okviru svojih programov kohezijske politike, da bi povečala konkurenčnost in rast. Hkrati se Španija še naprej srečuje z izzivi pri učinkovitem izvajanju kohezijske politike na področjih raziskav in inovacij, neskladja v spretnostih, socialnega vključevanja, obvladovanja in preprečevanja tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, ter podpore pravičnemu prehodu. Bistveno je zagotoviti, da se nove naložbe, ki jih je Španija opredelila pri vmesnem pregledu skladov kohezijske politike, zlasti tiste, ki so povezane s petimi prednostnimi nalogami, opredeljenimi v uredbi o vmesnem pregledu¹⁵, izvedejo hitro in učinkovito.
- (21) Španija se sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi s fiskalno vzdržnostjo, produktivnostjo, učinkovitimi in trajnimi naložbami v inovacije, regulativnim in upravnim bremenom, uspešnostjo pravosodnega sistema, povezavami med znanostjo in gospodarstvom, dostopom do financiranja, prilagajanjem podnebnim spremembam in odpornostjo infrastrukture, gospodarjenjem z vodami, električnim omrežjem, zagotavljanjem socialnih in cenovno dostopnih stanovanj, revščino otrok, neskladji v spretnostih ter učinkovitostjo sistema zdravstvenega varstva.

¹⁵ Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

- (22) Španija je vzpostavila okvir za sodelovanje za opredelitev in odpravo regulativnih ozkih grl ter zmanjšanje regulativne razdrobljenosti v regijah, vendar je treba ta prizadevanja dodatno okrepiti in pospešiti. Sistem „Regime 20“ omogoča sodelovanje med nacionalno, regionalno in lokalno ravno španske uprave. V letu 2025 je bil dosežen napredek na področjih, kot so dovoljenja za odprtje podjetij, digitalno označevanje, namestitve polnilnih mest, certifikati o energetske učinkovitosti, nizkonapetostne naprave ter zmanjšanje regulativne razpršenosti. Ta pristop je namenjen usklajevanju reform na področjih, glede katerih obstaja soglasje, vendar so potrebna dodatna prizadevanja za odpravo ovir v večjem obsegu in uporabo sistema „Regime 20“ za izvajanje bolj strukturnih sprememb. Poleg tega je regulativna omejenost zelo visoka v trgovini na drobno. Ta upravna zapletenost vpliva na ustanavljanje podjetij zaradi obremenjujočih postopkov izdajanja licenc in dovoljenj ter ustvarja dodatne ovire za vstop na trg in naložbe, kar povzroča škodo za potrošnike. Španiji bi koristilo nadaljnje zbliževanje ureditev maloprodaje, da bi se izboljšalo poslovno okolje in podprla konkurenca, zlasti pri maloprodaji zdravil. Še vedno obstajajo ovire za trgovino z blagom znotraj EGP, na primer pri pakiranju in označevanju. Razlike v predpisih med španskimi regijami dodatno povečujejo stroške zagotavljanja skladnosti in ustvarjajo ovire za podjetja, ki poslujejo med regijami, in za podjetja iz drugih držav EU, zaradi česar se zmanjšuje izbira in višajo cene za potrošnike.

- (23) Španija je uvedla vrsto pravnih reform za povečanje organizacijske, digitalne in postopkovne učinkovitosti svojega pravosodnega sistema, vendar je njihovo učinkovito izvajanje odvisno od zagotavljanja zadostnih in trajnih naložb ter njihove pravične porazdelitve med regijami. Pravosodni sektor se spoprijema s kadrovskim pomanjkanjem, pri čemer je glede na število prebivalstva sodnikov razmeroma malo, hkrati pa se povečujeta število predčasnih upokojitev in število sodnih sporov. To pomeni znatno breme za delo sodnikov ter prispeva k trajnim sodnim zaostankom, ki negativno vplivajo na pravne strokovnjake, podjetja in državljane. Poleg tega razlike v ravni digitalizacije med regijami skupaj z omejeno interoperabilnostjo med sistemi vodenja zadev še naprej ovirajo splošno kakovost in učinkovitost sodnih postopkov. Zato je za okrepitev institucionalnega okvira in izboljšanje poslovnega okolja bistveno izboljšati uspešnost pravosodnega sistema z zagotavljanjem ustreznega zaposlovanja ob hkratnem ohranjanju standardov pri zaposlovanju ter z usklajeno digitalizacijo med regijami in popolno interoperabilnostjo sistemov vodenja zadev.
- (24) Čeprav so se raziskave in razvoj v zadnjem desetletju nekoliko povečale, nizke zasebne naložbe v raziskave in razvoj ostajajo velika ovira. Razvoj podjetij in inovacije ovira razdrobljena podjetniška struktura, v kateri prevladujejo mikropodjetja z nizko dodano vrednostjo. Španija je v okviru načrta za okrevanje in odpornost uvedla ustrezne reforme, kot sta zakon o ustanavljanju in rasti podjetij ter zakon o zagonskih podjetjih. Kljub temu so potrebni nadaljnji ukrepi za odpravo finančnih in upravnih ovir, ki zavirajo poslovne inovacije, in za zmanjšanje vrzeli v produktivnosti.

- (25) Poraba za raziskave in razvoj v Španiji, ki je omejena in neenakomerno porazdeljena, je močno koncentrirana v nekaterih regijah, zato ne zadostuje za spodbujanje skupnih izdatkov podjetij za raziskave in razvoj po vsej državi. Obstajajo možnosti, da se povečajo javnofinančni odhodki za raziskave in razvoj (z namenom, da do leta 2030 dosežejo vrednost 1,25 % BDP) in zmanjša njihova odvisnost od sredstev EU, pri čemer je treba zagotoviti bolj uravnoteženo ozemeljsko porazdelitev. Kombinacija povečanih javnih naložb, ciljno usmerjenih davčnih spodbud in poenostavljenih nepovratnih sredstev bi pomagala pritegniti zasebne naložbe in podpreti sektorje z visoko dodano vrednostjo. Redno naknadno vrednotenje nabora politik na področju inovacij na celotnem nacionalnem ozemlju bi pomagalo pretvoriti raziskave v komercialne rezultate in spodbuditi zasebne naložbe v raziskave in razvoj, hkrati pa zagotoviti, da so prizadevanja usmerjena v doseganje splošnih ciljev politike.
- (26) Kljub spremenjenima zakonu o znanosti, tehnologiji in inovacijah ter zakonu o univerzah šibko sodelovanje med akademskimi krogi in industrijo omejuje poslovne inovacije in večjo produktivnost. Poleg tega imajo javne sheme, vzpostavljene za spodbujanje zasebnih naložb v raziskave in razvoj, predvsem zaradi svoje zapletene narave in pomanjkanja spodbud za podjetja in akademsko okolje omejen učinek. Krepitev posrednikov znanja, prilagoditev spodbud na univerzah in v javnih raziskovalnih organizacijah v smeri uporabnih inovacij ter izboljšanje financiranja na podlagi uspešnosti bi spodbudili specializirane rezultate skupnih raziskav in inovacij na univerzah in v raziskovalnih ustanovah.

- (27) Dostop do financiranja za rast še naprej pomembno omejuje širitev podjetij. Čeprav se trgi tveganega in lastniškega kapitala postopoma razvijajo, so še vedno premalo razviti, saj financiranje španskih podjetij še vedno v veliki meri temelji na bančnih posojilih. Hkrati razporejanje zasebnih prihrankov ne podpira dovolj širitve inovativnih podjetij. Kapitalske naložbe in naložbe tveganega kapitala v okviru shem dodatnega pokojninskega zavarovanja bi bilo mogoče dodatno spodbuditi z uvedbo samodejnega vključevanja in omilitvijo omejitev za naložbe v portfelju. Poleg tega je treba izboljšati zmogljivosti zagonskih podjetij za prenos znanja, njihove mreže, sodelovanje ter pretvorbo raziskav v komercialne inovacije. Vse to še naprej zavira prerazporeditev sredstev v produktivnejše dejavnosti. MDS¹⁶ med ključnimi dejavniki za nezmožnost mladih podjetij, da bi se hitro razširila, navaja nezadostno velikost trga in pomanjkanje dostopa do lastniškega financiranja. S spodbujanjem večje uporabe tržnega financiranja in krepitevijo povezave med podjetji in udeleženci na trgu kapitala je mogoče razširiti dostop podjetij do financiranja. Poleg tega pomanjkanje učinkovite diverzifikacije virov financiranja zmanjšuje dinamiko zasebnih naložb. Po podatkih OECD¹⁷ je velik delež španskih podjetij, zlasti MSP, navedel, da je pomanjkanje razpoložljivega financiranja predstavlja znatno dolgoročno oviro za naložbe v letu 2023.

¹⁶ Mednarodni denarni sklad (2025), *Spain: 2025 Article IV Consultation-Press Release; and Staff Report*, IMF Staff Country Reports, št. 2025/121. Na voljo na: <https://doi.org/10.5089/9798229012782.002>.

¹⁷ Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj. (2025). *Gospodarske raziskave OECD: Španija 2025* (zv. 2025/22, november). Pariz: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/abc5c435-en>.

- (28) Upravljanje na več ravneh v Španiji predstavlja izziv za zagotavljanje usklajenega odziva na vse večja podnebna tveganja. Ne zadostno usklajevanje med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi zmanjšuje učinkovitost ukrepov za obravnavanje naravnih nevarnosti, vključno s poplavami in požari v naravi. Bistveno je okrepiti tako vertikalno usklajevanje (med nacionalnimi in regionalnimi organi) kot tudi horizontalno usklajevanje (med regijami). To bi moralo vključevati nadaljnjo jasno opredelitev odgovornosti in zmanjšanje prekrivanj med fazami preprečevanja, pripravljenosti, odzivanja in okrevanja ter okrepitev mehanizmov spremljanja in ocenjevanja, zlasti z uporabo informacij konzorcija za zavarovalniške odškodnine.
- (29) Vodni viri Španije so še naprej pod vse večjim pritiskom zaradi dolgoročnega zmanjševanja količine padavin in snežne odeje, naraščajočih temperatur ter vse večje sušnosti tal. Velika območja države – zlasti bolj sušna južna, celinska in otoška območja – se spoprijemajo z vodnim stresom, saj povpraševanje, zlasti v industriji, kmetijstvu, turizmu in proizvodnji energije, presega trajnostno razpoložljive vire. Še vedno so potrebna dodatna prizadevanja za bolj trajnosten pristop k upravljanju z vodami. To bi moralo vključevati močnejše cenovne spodbude za spodbujanje učinkovitejše rabe vode, boljše usklajevanje in izvajanje vodnih politik na vseh ravneh upravljanja ter poenostavljene postopke odločanja. Vključevati bi moralo tudi učinkovito izvajanje direktive o čiščenju komunalne odpadne vode, povečanje ponovne uporabe vode ter naložbe v infrastrukturo za izboljšanje učinkovitosti in odpornosti sistema upravljanja z vodami. V ta namen je ključno tudi, da se podpre razvoj sonaravnih rešitev, vključno z obnovo rek in sanacijo vodnih teles.

- (30) Čeprav je Španija za svoja prizadevanja za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev izkoristila znatno podporo, tudi iz sredstev EU, so za zaščito kritične infrastrukture, zlasti železnic in cest, potrebni dodatni ukrepi in naložbe. Podnebna tveganja je treba obravnavati tako, da se sistematično pregledajo ključna sredstva in da se izvajajo ukrepi za posodobitev, ki imajo velik učinek. Poleg izboljšav infrastrukture je bistveno vlagati v sonaravne rešitve, vključno s trajnostnimi gozdovi in tlemi, odpornimi proti podnebnim spremembam. To bi povečalo tudi sekvestracijo ogljika s preprečevanjem požarov v naravi, obnovo degradiranih gozdov in varstvom ekosistemov, bogatih z ogljikom. Sonaravne rešitve bi morale okrepiti odpornost proti ekstremnim podnebnim dogodkom z ukrepi, kot sta obnova mokrišč za obvladovanje poplav in upravljanje tal za zmanjšanje vpliva suše.
- (31) S podnebjem povezane nevarnosti pomenijo znatna tveganja za špansko gospodarstvo in družbo. Med letoma 1980 in 2024 so ekstremni vremenski dogodki povzročili velike človeške in gospodarske izgube v višini 119,6 milijarde EUR. Glede na to, da so ta tveganja vse pogostejša in resnejša, je pozorno spremljanje dolgoročne finančne vzdržnosti okvira Španije za financiranje tveganja nesreč bistveno za povečanje odpornosti z nadaljnjo razširitvijo uporabe in uvajanja mehanizmov za zavarovanje pred podnebnimi tveganji, da se okrepi finančna pripravljenost na prihodnje pretese.

- (32) Španija sicer napreduje pri uvajanju obnovljivih virov energije in ima eno največjih nameščenih zmogljivosti vetrne in sončne energije v EU, kar španskemu gospodarstvu omogoča, da je vse bolj neodvisno od kriz zaradi cen energije, vendar je potreben nadaljnji razvoj omrežij in rešitev za shranjevanje, da bi se še naprej podpiralo vključevanje obnovljivih virov energije v špansko mešanico virov energije. Nadaljnji napredek je viden v nedavno sprejetem kraljevem zakonskem odloku 7/2026 z dne 20. marca, v katerem so racionalizirani postopki za izdajo dovoljenj in dostop do omrežja za projekte na področju elektrifikacije in energije iz obnovljivih virov, vključno s prednostno obravnavo zrelih in strateških projektov. Izzivi ostajajo pri dostopu do omrežja, zlasti pri prednostnem razvrščanju izvedljivih projektov. Na primer, dodatni projekti, ki so trenutno v pripravi, naj bi povečali skupne zmogljivosti shranjevanja. Španija mora sprejeti potrebne ukrepe za izboljšanje odpornosti in prožnosti svojih omrežij električne energije, med drugim zato, da izstopi iz okrepljenega načina obratovanja. Za zagotovitev stabilnosti omrežja operater prenosnih sistemov aktivno uporablja plinske elektrarne za ohranjanje stabilnosti napetosti, dokler se ne izvedejo nadaljnje reforme in naložbe za okrepitev regulacije napetosti. Država potrebuje tudi dodatne naložbe za povečanje čezmejne elektroenergetske medsebojne povezanosti, ki s sedanjimi 3,11 % ostaja precej nižja od cilja za leto 2030, ki znaša 15 %. Spodbujanje zavezanosti in sodelovanja zadevnih držav ostaja ključno za doseg tega cilja. Zapleteni postopki izdaje dovoljenj za industrijske obrate in potreba po dodatnih ukrepih na strani povpraševanja lahko ovirajo naložbe v razogljičenje proizvodnje v predelovalnem sektorju v državi. Vztrajno visoke emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa ostajajo ključni izziv, saj predstavljajo skoraj polovico emisij Španije, za katere velja porazdelitev prizadevanj. Za doseg ciljev energetske učinkovitosti do leta 2030 mora Španija vložiti nadaljnja prizadevanja. Zlasti bi bile potrebne dodatne naložbe za izboljšanje energetske učinkovitosti v javnih in zasebnih stavbah, pri čemer bi bilo treba hkrati obravnavati tudi izziv energetske revščine, ki prizadene 15,9 % celotnega prebivalstva, kar je med najvišjimi deleži v EU, in je še posebej izrazita pri gospodinjstvih s tveganjem revščine. Kljub temu se je breme stroškov energije za španska gospodinjstva v zadnjih letih zmanjšalo. Emisije iz stavb so se leta 2024 povečale za 2,6 % in so predstavljale približno 19 % skupnih emisij v sektorjih, vključenih v porazdelitev prizadevanj. To odraža trajne izzive v zvezi z energetsko učinkovitostjo stavbnega fonda in poudarja potrebo po zmanjšanju odvisnosti od ogrevanja in hlajenja s fosilnimi gorivi.

- (33) Španski trg stanovanjskih nepremičnin je še naprej pod hudim pritiskom zaradi vztrajnih ozkih grl pri ponudbi, zlasti na območjih z velikim povpraševanjem. Skupaj z vse večjim povpraševanjem po stanovanjih to povzroča pritisk na zviševanje cen. Pomanjkanje stanovanj je najizrazitejše na urbanih in metropolitanskih območjih ter na obalnih območjih z intenzivnim turizmom. Prepotrebno gradnjo novih stanovanj trenutno ovirajo številni dejavniki na strani ponudbe, med drugim omejene razpoložljivosti zazidljivih zemljišč, počasni upravni postopki in postopki izdaje dovoljenj. Z odpravo teh ovir za razvoj, pri tem pa varovanjem okoljskih ciljev, bi lahko premagali nekatere omejitve, ki so upočasnile gradnjo stanovanj. Poleg tega narašča brezdomstvo.
- (34) Španija ima enega najmanjših fondov socialnih stanovanj v EU, ki predstavlja manj kot 2 % skupne ponudbe stanovanj v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša približno 7 %. To še povečuje pritisk na najemniški trg in prispeva k zviševanju cen stanovanj. Poleg tega je obstoječi fond socialnih stanovanj po državi porazdeljen neenakomerno in ne odraža teritorialnih potreb na območjih, kjer je povpraševanje izrazitejše. Velik del države se spoprijema z depopulacijo, medtem ko je rast prebivalstva skoncentrirana predvsem na obalnih območjih ter v regiji okrog glavnega mesta. Odpravljanje znatnega primanjkljaja socialnih stanovanj s povečanjem števila socialnih stanovanj, zlasti na območjih, ki so bolj pod vplivom omejitev cenovne dostopnosti, je ključnega pomena za spodbujanje socialne politike in zagotavljanje cenovno dostopnih stanovanj. Hkrati je spodbujanje socialnih najemnih stanovanj pomembno za zagotavljanje prilagodljivosti bivanjskega statusa v celotnem življenjskem ciklu in prilagajanje spreminjajočim se potrebam gospodinjstev. S tem se zagotavlja tudi neposreden in pravočasen dostop do cenovno dostopnih stanovanj, ne da bi bili potrebni dolgoročna zavezanost, dodatni vstopni stroški ali omejitve glede upravičenosti, kot velja za programe nakupa socialnih stanovanj. Nazadnje se sistem socialnih stanovanj še vedno v veliki meri opira na državno financiranje. Zagotavljanje njegove dolgoročne vzdržnosti zahteva tudi vzpostavitev predvidljivih mehanizmov financiranja, na primer z reinvestiranjem donosov ali prek sistemov obnovljivih skladov, kar bi prispevalo k zmanjšanju njegove odvisnosti od državnega proračuna.

- (35) Revščina otrok v Španiji ostaja pomemben izziv v okoliščinah splošno visoke stopnje revščine in vztrajno velikih dohodkovnih neenakosti. Leta 2024 je bil v Španiji več kot vsak četrti otrok izpostavljen tveganju revščine ali socialne izključenosti, zaradi česar se država uvršča med najslabše v EU. Posebej ranljive so nekatere skupine, zlasti otroci v enostarševskih ali večjih gospodinjstvih, otroci staršev z nizko stopnjo izobrazbe ter romski otroci in otroci z migrantskim ozadjem. Čeprav so nedavni ukrepi prispevali k nekaterim izboljšavam, položaj odraža večje pomanjkljivosti v sistemih socialne zaščite in socialnih prejemkov, tudi kar zadeva razporeditev in učinkovitost odhodkov za socialno zaščito ob omejenih fiskalnih virih. Socialni transferji lahko le delno zmanjšujejo revščino, zlasti med otroki. Še vedno so prisotne regionalne razlike v stopnjah revščine in učinku socialnih transferjev, kar kaže na neenakomerno pokritost s prejemki in storitvami ter neenakomeren dostop do njih na posameznih območjih, zlasti na podeželju, kljub določenemu napredku v zadnjih letih. Usklajevanje med nacionalnimi in regionalnimi storitvami in prejemki na področju socialnega varstva, zdravstva in zaposlovanja je zaradi razdrobljenih pristojnosti, heterogenih meril za upravičenost in prekrivajočih se instrumentov še vedno ovirano. Nadaljnje usklajevanje bi lahko zagotovilo celovitejšo in neprekinjeno podporo. Uveljavljanje nacionalne sheme minimalnega dohodka (Ingreso Mínimo Vital – IMV) in z njim povezanega dodatka za podporo otrokom (Complemento de Ayuda para la Infancia – CAPI) se je povečalo, vendar potencial še vedno ni v celoti izkoriščen, saj znaten delež upravičenih gospodinjstev še vedno ne prejema podpore zaradi upravnih obremenitev, zapletenih postopkov za ugotavljanje upravičenosti in omejene ozaveščenosti. Nadaljnje povečanje koriščenja in ustreznosti ter povezanih aktivacijskih politik in izboljšanje prilagodljivosti sheme minimalnega dohodka spremembam v okoliščinah gospodinjstev bi okrepila učinek tega prejemka. Čeprav so bile nedavne prilagoditve namenjene krepitvi spodbud za delo, je treba njihovo učinkovitost še preveriti. Poleg tega bi okrepitev poti socialnega vključevanja z bolj sistematičnim povezovanjem dohodkovne podpore in prilagojenih socialnih storitev dodatno izboljšala rezultate za ranljive skupine, vključno z otroki s tveganjem revščine ali socialne izključenosti. Prav tako je treba javnofinančne odhodke ponovno uravnotežiti tako, da bodo bolj usmerjeni v politike, ki podpirajo otroke in mlade, kot so izobraževanje, dostop do stanovanj in zaposlovanje.

Za obravnavo vseh teh izzivov je potrebno nadaljnje izboljšanje učinkovitosti, ustreznosti in pokritosti socialne pomoči ter hkrati zagotavljanje večje skladnosti med prenosi denarja, podporo v naravi, aktivacijsko podporo in davčnimi ugodnostmi. To bi prispevalo k navzgor usmerjeni socialni konvergenci v skladu z drugo stopnjo analize po državah, ki so jo službe Komisije opravile na podlagi okvira za socialno konvergenco.¹⁸

- (36) Glede na ključno vlogo človeškega kapitala pri krepitevi konkurenčnosti in strateške avtonomije Unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice ukrepajo, da bi nujno rešile strukturne izzive, povezane s človeškim kapitalom, na področju spretnosti, izobraževanja in usposabljanja, ki ovirajo konkurenčnost. Specifična priporočila za Španijo za leto 2026 lahko prispevajo k izvajanju priporočila Sveta o človeškem kapitalu v Uniji.

¹⁸ [SWD\(2026\) 122 5 – Druga faza analize socialne konvergence po državah v skladu z okvirom za socialno konvergenco](#), 2026.

- (37) Čeprav se sistem poklicnega izobraževanja in usposabljanja še naprej razvija in se je vpis v poklicno izobraževanje in usposabljanje na vseh ravneh izboljšal, ostajajo prisotna vztrajna neskladja v spretnostih, ki izhajajo iz strukturne neusklajenosti med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter visokošolskim izobraževanjem na eni strani in potrebami trga dela na drugi strani. Pomanjkanje oseb z zaključenim izobraževanjem na srednji ravni zaradi nizkega vpisa v poklicno izobraževanje in usposabljanje na srednji ravni, zlasti na področjih STEM, obstaja hkrati s pomanjkanjem spretnosti v nekaterih tehničnih sektorjih, kot sta gradbeništvo in predelovalni sektor. Poleg tega je vpis v poklicno izobraževanje in usposabljanje zelo neenakomeren med regijami. Čeprav je poklicno izobraževanje in usposabljanje od nedavne reforme sistema formalno dualno, popolna uvedba dualnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja še vedno ni zaključena in se med regijami razlikuje glede na njihove gospodarske strukture in poslovno udejstvovanje. Kar zadeva visokošolsko izobraževanje, ima Španija velik delež prebivalstva s terciarno izobrazbo, vendar na področjih z velikim povpraševanjem, kot so IKT, inženirstvo in zdravstveno varstvo, ostaja pomanjkanje kadrov. Čeprav diplomanti programov poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter visokošolskih programov na področju STEM dosegajo dobre rezultate na področju zaposlovanja – kar kaže na veliko povpraševanje po teh specializacijah –, lahko nizke stopnje aktivnosti, neravnovesja med spoloma in osip iz programov STEM omejijo zmogljivost Španije za spodbujanje inovacij ter uresničevanje zelenega in digitalnega prehoda. Poleg tega udeležba odraslih v izobraževanju ostaja nizka in neenakomerna, kar omejuje možnosti za preusposabljanje in ohranja zgodnje prikrajšanosti.
- (38) Španija je dosegla opazen napredek pri zmanjševanju zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja (ZOIU), vendar stopnja ostaja visoka. Čeprav se je v zadnjih letih znižala, je še vedno precej nad povprečjem EU in nad ciljem EU za leto 2030. Regionalne razlike ostajajo, zgodnje opuščanje pa je zlasti skoncentrirano med ranljivimi skupinami. Pri mladih, rojenih v tujini, je skoraj trikrat večja verjetnost za zgodnje opuščanje izobraževanja kot pri njihovih vrstnikih, rojenih v državi; med romskimi mladimi je stopnja dosežene višje sekundarne izobrazbe bistveno nižja kot pri splošnem prebivalstvu; nesorazmerno prizadeti pa so tudi mladi invalidi. Tudi razlike med spoloma so še vedno prisotne, saj so stopnje pri moških višje kot pri ženskah. Poduspešnost pri temeljnih spretnostih se od leta 2012 postopno povečuje, s čimer se povečuje vrzel med uspešnostjo Španije in ciljem EU, da se delež učencev s slabimi dosežki pri branju, matematiki in naravoslovju do leta 2030 zmanjša

na manj kot 15 %. Velike so tudi regionalne razlike pri temeljnih spretnostih, saj nekatere regije stalno dosegajo slabše rezultate od nacionalnega povprečja.

- (39) Kljub razmeroma dobrim zdravstvenim rezultatom se Španija še naprej spoprijema z izzivi pri dostopu do zdravstvenega varstva in storitev dolgotrajne oskrbe, kar negativno vpliva na zdravje prebivalstva, socialno pravičnost in produktivnost. Za izboljšanje dostopa in zagotovitev ustreznosti primarne oskrbe in dolgotrajne oskrbe je bistveno povečati njune zmogljivosti, saj se zaradi starajočega se prebivalstva povpraševanje po teh storitvah povečuje. Čeprav je cilj Akcijskega načrta za primarno in skupnostno oskrbo za obdobje 2025–27 razširiti zmogljivosti primarne oskrbe z izvajanjem posodobljenega skupnega portfelja storitev in zmanjšati pomanjkanje delovne sile, so kljub nedavnim reformam za deinstitucionalizacijo dolgotrajne oskrbe še vedno potrebna nadaljnja prizadevanja za zmanjšanje pomanjkanja delovne sile, regionalnih razlik in čakalnih vrst ter za odpravo vztrajnih naložbenih vrzeli.
- (40) Španija se spoprijema z velikimi izzivi na področju delovne sile v zdravstvu in sektorju dolgotrajne oskrbe. Med temi so starostna struktura, neenakomerna porazdelitev strokovnjakov ter napovedano pomanjkanje zdravnikov splošne medicine, medicinskih sester in drugih specialistov. Delovne razmere ostajajo težavne, kar zmanjšuje kakovost delovnih mest in njihovo privlačnost. Španija bi lahko ta neravnotežja odpravila tako, da bi sprejela ukrepe za izboljšanje zaposlovanja in zadrževanja talentov ter izboljšala delovne pogoje, med drugim z bolj uravnoteženim usposabljanjem, razširitvijo novih poklicnih vlog, tudi za medicinske sestre, večjo prožnostjo, digitalizacijo, uravnoteženo zastopanostjo spolov, zmanjšanjem neformalnosti v poklicih na področju oskrbe ter pregledom sistema izmenskega dela. Velik izziv še naprej predstavljajo regionalne razlike v dostopu do storitev in njihovi kakovosti, ki jih dodatno povečuje pomanjkanje osebja. Reforma primarne oskrbe in njen regionalni vpliv zahtevata nadaljnjo oceno, pri čemer integracija oskrbe v različnih regijah poteka različno. Španija bi morala sprejeti modele dobrih praks, vzpostaviti ustrezno spremljanje in uporabljati regionalne kazalnike. Storitve bi izboljšali tudi z usklajevanjem med nacionalno in regionalno ravno ter med službami (na področju zdravstva, socialnega varstva, zaposlovanja in izobraževanja). Na dostop do storitev dodatno negativno vplivajo vse daljše čakalne vrste. Španija je leta 2024 ustanovila delovno skupino za čakalne vrste, da bi uskladila upravljanje in podatke med avtonomnimi skupnostmi, vendar so za odpravo pomanjkljivosti potrebni nadaljnji ukrepi s ciljno usmerjenim zaposlovanjem, digitalno triažo in uskladitvijo obvladovanja čakalnih seznamov.

- (41) Čeprav španski zdravstveni sistem na splošno dosega dobre zdravstvene rezultate z razmeroma nizkimi stroški, naj bi se odhodki za zdravstvo v prihodnjih desetletjih znatno povečali, saj demografske spremembe vse bolj obremenjujejo javne finance. Da bi zagotovili trajnostnost ob hkratnem ohranjanju ustreznosti storitev, bi bilo mogoče ukrepe usmeriti tako, da bi čim bolj izkoriščali obstoječe vire z večjo učinkovitostjo. To bi bilo v okviru storitev dolgotrajne oskrbe mogoče doseči z boljšim razporejanjem virov ter z izboljšano oceno stopnje odvisnosti upravičencev in z njo povezano oskrbo. Poleg tega bi se prizadevanja lahko usmerila v nadaljnjo deinstitucionalizacijo in skupnostno oskrbo. Večje usklajevanje dolgotrajne oskrbe z zdravstvenimi storitvami bi prispevalo tudi k učinkovitejšim sistemom. Kar zadeva primarno oskrbo, bi naložbe v interoperabilno digitalizacijo, medicino na daljavo in preventivo omogočile učinkovitejše zagotavljanje storitev. V okviru pregleda porabe za obdobje 2018–2020 je AIReF predlagal ukrepe za povečanje učinkovitosti na področju izdatkov za zdravila in bolnišnično oskrbo, kar predstavlja konkretne priložnosti za prihranke. Španija lahko pri nekaterih terapevtskih kategorijah izboljša stopnjo uporabe generičnih zdravil in podobnih bioloških zdravil. Učinkovitost se lahko izboljša tudi z odpravljanjem razlik ter izboljšanjem vrednotenja izdatkov za zdravila in odpravljanjem neupravičenih regionalnih razlik v stroških medicinskih posegov in predpisanih zdravil. V zvezi s tem bi Španiji koristilo izvajanje priporočil AIReF za povečanje učinkovitosti odhodkov z okrepljenim spremljanjem davčnih izdatkov, da bi se ustvaril potreben fiskalni manevrski prostor, ki bi omogočil obravnavo naraščajočih pritiskov na izdatke za zdravstveno varstvo.

- (42) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice euroobmočja ukrepajo, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja za leto 2026. Kar zadeva Španijo, priporočilo 1 prispeva k izvajanju prvega, drugega in tretjega priporočila o euroobmočju, priporočilo 2 prispeva k izvajanju četrtega priporočila o euroobmočju, priporočilo 3 prispeva k izvajanju sedmega, osmega in devetega priporočila o euroobmočju, priporočilo 4 prispeva k izvajanju sedmega priporočila o euroobmočju, priporočilo 5 prispeva k izvajanju petega priporočila o euroobmočju, priporočilo 6 pa prispeva k izvajanju drugega in petega priporočila o euroobmočju –

PRIPOROČA, da Španija v letih 2026 in 2027 ukrepa tako, da:

1. zagotovi, da bodo očiščeni odhodki v skladu z najvišjimi stopnjami rasti, ki jih je Svet priporočil 21. januarja 2025, glede na odstopanje, ki ga je Komisija predvidela za leto 2026 v zvezi s priporočeno potjo gibanja očiščenih odhodkov, hkrati pa uporabi prožnost na podlagi nacionalne odstopne klavzule, ki jo je aktiviral Svet; okrepi skupne odhodke za obrambo in varnostne odhodke ter pripravljenost, hkrati pa zagotovi vzdržnost dolga in učinkovito porabo ter postopno prilagodi proračun, da se ohranijo strukturno višji odhodki za obrambo; zagotovi, da so ukrepi, sprejeti za ublažitev učinka zvišanja cen energije, začasni, namenjeni zaščititi ranljivih gospodinjstev ali upoštevanju potreb energetske intenzivnih podjetij, da ohranijo spodbude za prihranke energije in da so njihovi fiskalni stroški v skladu z zavezami iz fiskalnega okvira EU; še naprej izvaja sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšano prilagoditveno obdobje, kot je priporočil Svet 21. januarja 2025; okrepi fiskalno vzdržnost, zlasti z omejitvijo davčnih izdatkov, pri čemer varuje rast in podpira gospodinjstva z nizkimi dohodki; poveča učinkovitost odhodkov z okrepljenim spremljanjem davčnih izdatkov in izvajanjem pregledov porabe na nacionalni in regionalni ravni;
2. zagotovi kontinuiteto reform in naložb, ki se izvajajo v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost; pospeši prizadevanja za izvajanje programov kohezijske politike, pri čemer se po potrebi opre na prerazporeditev v strateške prednostne naloge in prožnosti, dogovorjene v okviru vmesnega pregleda okvira kohezijske politike;

3. spodbudi produktivnost in inovacije z zmanjšanjem upravnih bremen in regulativne razdrobljenosti med regijami, tudi z odpravo ovir v maloprodaji in pri prostem pretoku blaga; izboljša učinkovitost pravosodnega sistema z zagotavljanjem ustreznega zaposlovanja, usklajene digitalizacije in popolne interoperabilnosti med regijami; olajša inovacije v podjetjih ter širitev in rast podjetij, zlasti v sektorjih z visoko dodano vrednostjo, tudi s podpiranjem stabilnih naložb v raziskave in inovacije, okrepitevijo sodelovanja med industrijo in akademskimi krogi ter izboljšanjem dostopa do financ, zlasti do tveganega kapitala;
4. okrepi usklajevanje na področju odpornosti proti podnebnim spremembam na nacionalni, regionalni in lokalni ravni; izboljša upravljanje in gospodarjenje z vodami ter poveča obsega recikliranja komunalnih odpadnih voda; prilagodi kritično infrastrukturo podnebnim spremembam, vključno z železnicami in cestami, ter spodbuja sonaravne rešitve za ublažitev s tem povezanih tveganj; vlaga v shranjevanje energije, prenos in distribucijo električne energije ter čezmejne elektroenergetske povezave; spodbuja razogljičenje industrije in stavb ter elektrifikacijo prometa;
5. poveča stanovanjski fond, tudi s pregledom regulativnega okvira, poenostavitvijo postopkov izdaje dovoljenj, olajšanjem razpoložljivosti zemljišč in spremembo namembnosti premalo izkoriščenega stavbnega fonda; poveča zagotavljanje cenovno dostopnih in socialnih stanovanj, pri čemer daje prednost možnostim najema, ki so bolj usklajene s teritorialnimi in regionalnimi potrebami ter temeljijo na sistemih trajnostnega financiranja, ki so manj odvisni od državnega financiranja;

6. odpravi revščino otrok, tudi s ponovnim uravnoteženjem odhodkov za socialno zaščito med generacijami in izboljšanjem pokritosti in ustreznosti socialnih transferjev ter socialne pomoči in njihove povezanosti z aktivacijskimi ukrepi, pri čemer nadalje zmanjšuje dohodkovne neenakosti; zmanjša neskladja v spretnostih z nadaljnjo krepitvijo dualnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter ustreznosti visokošolskega izobraževanja za trg dela in udeležbe odraslih v izobraževanju s poudarkom na STEM; izboljša osnovna znanja in spretnosti ter obravnava zgodnje opuščanje šolanja; izboljša dostop do zdravstvenega varstva s povečanjem zmogljivosti primarne in dolgotrajne oskrbe, odpravljanjem pomanjkanja delovne sile ter skrajševanjem čakalnih dob; odpravi regionalne razlike pri dostopu do priložnosti in storitev, zlasti na območjih, ki se soočajo s hitrim upadanjem prebivalstva, ter hkrati povečuje učinkovitost, da se ustvari fiskalni manevrski prostor, ki omogoči obravnavo naraščajočih pritiskov na izdatke.

V Bruslju,

Za Svet

predsednik/predsednica
